

ΚΗΦΙΣΙΑΣ 215

Οι ευκαιρίες στην οικονομία

Οι δείκτες της οικονομίας μας δείχνουν πως βρίσκεται σε ισχυρή ανάκαμψη, με ρυθμούς μεγέθυνσης στο προηγούμενο έτος σημαντικά υψηλότερους από τον μέσο όρο της Ευρώπης. Αν και οι πιο πρόσφατες κρίσεις, δηλαδή της πανδημίας, της ενέργειας, αλλά και η κλιμάκωση του πληθωρισμού, οδήγησαν σε έντονες αναταράξεις, η ελληνική οικονομία φαίνεται πως σταδιακά ολοκληρώνει έναν ισχυρό κύκλο ανόδου, που επουλώνει πολλές πληγές της δεκαετούς κρίσης χρέους και την επαναφέρει πιο κοντά σε μια κανονική λειτουργία.

Η ΠΡΟΣΦΑΤΗ θετική πορεία συνοδεύεται από αποκλιμάκωση της ανεργίας, η οποία κυμαίνεται προς το 10%, ποσοστό που δεν απέχει πολύ από αυτό που είχε πριν από το 2008. Υπάρχει αύξηση των επενδύσεων υψηλότερη από τους ευρωπαϊκούς ρυθμούς. Το οικονομικό κλίμα ανακάμπτει, σύμφωνα με τις μετρήσεις του IOBE, σε υψηλό επίπεδο 15ετίας. Η ανάκτηση επενδυτικής βαθμίδας, 13 έτη μετά την απώλειά της, εμπνέει την πρόοδο που έχει συντελεστεί και το ίδιο ισχύει για τη μείωση του κόστους χρηματοδότησης του ελληνικού Δημοσίου, σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές οικονομίες, όπως φαίνεται από τις τιμές των ομολόγων.

ΣΤΙΣ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΓΟΡΕΣ, ο εισερχόμενος τουρισμός κινείται δυναμικά συνεισφέροντας στο εξωτερικό ισοζύγιο. Σε πολλές περιοχές οι τιμές των ακινήτων κινούνται σε επίπεδα κοντά σε αυτά πριν από το 2008. Οι ξένες άμεσες επενδύσεις πρόσφατα έχουν θετικό πρόσημο. Επίσης, το Χρηματιστήριο της Αθήνας κινήθηκε πέρυσι έντονα ανοδικά, αντανακλώντας τις περισσότερο θετικές προοπτικές των επιχειρήσεων. Τα παραπάνω συνθέτουν μια τροχιά θετικότερη από τις περισσότερες ευρωπαϊκές οικονομίες.

ΠΟΙΑ ΘΑ ΕΙΝΑΙ όμως η εξέλιξη; Για φέτος, εκτιμάται πως μια ανάλογη πορεία θα συνεχιστεί, με παρόμοιο ρυθμό μεγέθυνσης αλλά με χαμηλότερο πληθωρισμό. Εφόσον αυτό επιβεβαιωθεί, θα είναι μία ακόμη χρονιά κατά την οποία η ελληνική οικονομία θα καταγράψει μεγέθυνση υψηλότερη από τις άλλες ευρωπαϊκές οικονομίες. Υπάρχει μια κεντρική προϋπόθεση, η ισχυρή άνοδος των επενδύσεων. Αυτή είναι κρίσιμη, διότι το εξωτερικό εμπορικό ισοζύγιο πιέζεται λόγω της ασθενέστερης μεγέθυνσης στο εξωτερικό και οι δεξαμενές που

γράφει

ο ΝΙΚΟΣ ΒΕΤΤΑΣ*

*Γενικός διευθυντής του IOBE, καθηγητής στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Η ανάκτηση επενδυτικής βαθμίδας, 13 έτη μετά την απώλειά της, εμπνέει την πρόοδο που έχει συντελεστεί και το ίδιο ισχύει για τη μείωση του κόστους χρηματοδότησης του ελληνικού Δημοσίου

Θετική δυναμική και ανοιχτές προκλήσεις

έχουν τροφοδοτήσει την αύξηση της εγχώριας κατανάλωσης σταδιακά εξαντλούνται. Ο υψηλός πληθωρισμός έχει πιέσει τα πραγματικά εισοδήματα των νοικοκυριών, ενώ δημοσιονομικά δεν υπάρχει πια σημαντικό περιθώριο ευρέων μέτρων στήριξης.

ΤΟΣΟ ΑΜΕΣΑ όσο και στη συνέχεια, δεν μπορούν να αγνοηθούν οι προκλήσεις από το εξωτερικό. Οι ρυθμοί μεγέθυνσης στην Ευρώπη αναμένεται να παραμείνουν χαμηλοί στο επόμενο διάστημα. Συναφώς, οι ρυθμοί πληθωρισμού παγκοσμίως, αν και υποχωρώντας, θα παραμείνουν υψηλοί, αντανακλώντας ανισοροπίες στις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών, ενώ το κόστος χρήματος θα είναι υψηλότερο. Ταυτόχρονα, οι έντονες κρίσεις από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και την ανάφλεξη στη Μέση Ανατολή οδηγούν γρηγορότερα σε ευρύτερη γεωπολιτική ένταση που μπορεί να επηρεάσει δραματικά το πα-

γκόσμιο εμπόριο. Ιδίως, ενδεχόμενη διατάραξη σχέσεων ανάμεσα στις ΗΠΑ και στην Κίνα θα επηρεάσει κρίσιμα την παγκόσμια οικονομία. Από τη σκοπιά της ελληνικής οικονομίας, ο συνδυασμός αυτών των τάσεων δεν ευνοεί τις εξαγωγές και τις επενδύσεις.

ΣΥΝΕΠΩΣ, ενώ η τρέχουσα πορεία της ελληνικής οικονομίας είναι θετική, δεν μπορεί να θεωρείται ούτε πως το περιβάλλον στο επόμενο διάστημα θα την ευνοεί, ούτε φυσικά πως έχουν λυθεί τα βαθιά προβλήματα που έχει για δεκαετίες. Βρίσκεται σε στέρεο έδαφος, περισσότερο από κάθε άλλη φορά μετά το 2008, όμως ακόμη σε χαμηλή βάση, όπως φαίνεται και από τα χαμηλά πραγματικά εισοδήματα.

ΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ για βελτίωση της δομής της οικονομίας είναι σχετικά στενό, το πολύ για τα επόμενα δύο χρόνια. Το κρισιμότερο είναι το υπόδειγμα ανάπτυξης να διαφέρει από αυτό που οδήγησε στην προηγούμενη κρίση: οδηγός η δημιουργία εισοδημάτων από καινοτομία και ανταγωνιστικές εξαγωγές και όχι μέσω της εξάρτησης από έναν αναποτελεσματικό δημόσιο τομέα. Εφόσον μια τέτοια πορεία αποκτήσει σταθερά χαρακτηριστικά, θα είναι και η πιο κατάλληλη γραμμή άμυνας για τις εξωτερικές πιέσεις που σε κάθε περίπτωση θα υπάρχουν. Ταυτόχρονα, θα καταστήσει τη χώρα περισσότερο ελκυστική, αμβλύνοντας τις αρνητικές δημογραφικές τάσεις, μια επιπλέον προϋπόθεση για την ανάπτυξη μεσοπρόθεσμα.

